

Автори: А. А. БОЖКОВ, А. І. БОЖКОВ,

Науково-дослідний інститут біології Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

Кормові добавки: ЗА і ПРОТИ

Іntenсифікація тваринництва сприяла розвитку індустрії кормів та кормових добавок або преміксів. Фахівці зі створення рецептур кормів виходили з фізіологічних потреб організму тварин. І, насамперед, незамінних амінокислот, вітамінів і мікроелементів, при цьому мало враховувався, або зовсім не враховувався джерело отримання необхідних інгредієнтів, синтетичний або натуральний.

Аналіз накопичених результатів дозволяє зробити два основні висновки:

1. Без застосування кормових добавок не вдається отримати якісну сільгосппродукцію.
2. Кормові добавки дуже різноманітні і надають як позитивну, так і негативну дію на ріст і розвиток тварин.

У зв'язку з цим при виборі кормових добавок необхідно виходити з наступних критеріїв:

- вони повинні заповнювати дефіцит життєво важливих інгредієнтів;
- не завдавати шкоди;
- забезпечувати регуляцію життєво важливих функцій в організмі і, перш за все, функцію імунної системи, травлення, детоксикації, росту і розмноження.

За джерела отримання кормові добавки можуть бути синтетичними або природними.

Синтетичні вітаміни, гормони та інші стимулятори росту надають біологічну дію, яке пов'язане з усуненням дефіциту поживних речовин і стимулює зростання. Проте, це зростання не збалансований, а гіпертрофований, що веде до розвитку патологій за рахунок пригнічення імунної системи та інших систем організму. При цьому якість отриманої продукції досить низька.

До природних кормових добавок слід віднести живі організми, які вирощуються без хімічних добавок. Найбільш перспективними в цьому відношенні є дріжджі. І приказка «ростуть як на дріжджах» цілком виправдана. Однак необхідно відзначити, що дріжджі, а точніше гриби, дуже різноманітні. Серед величезної кількості дріжджів найбільшу цінність представляють два роди: *Sacharomyces* і *Rhodosporidium*. У нашій лабораторії протягом 8-ми років проводяться дослідження дріжджів *Rhodosporidium diobovatum*, які вирощуються на Караванському заводі.

Ці дріжджі вирощуються на спиртовій барді, природному продукті без до-

давання хімічних сполук. Унікальність цих дріжджів в тому, що, поряд з вітамінами групи В, вони містять каротиноїди – попередники вітаміну А, яких не міститься в дріжджах роду *Sacharomyces*, і ряд інших вітамінів.

Вони містять 35-41% білка, не протеїнів, а саме білка з незамінними амінокислотами зі збалансованим складом. Вони багаті мікро- та макроелементами. Однак, хоча склад інгредієнтів дуже важливий для оцінки харчової цінності добавки, найважливішими в цьому є наявність природних регуляторів метаболізму. Саме комплекс таких регуляторів метаболізму міститься в Караванських дріжджах, про це свідчать біологічні експерименти на різних видах тварин.

Згодовування Караванських дріжджів в кількості 2-5% від складу корму, дозволяє економити 10-15% корму на 1 кг приросту маси тіла для курей-несучок і курчат, забезпечує зменшення відмінка курчат, збільшує їх зростання, і вони менше хворіють порівняно з контрольною групою. Збільшується несучість і поліпшується якість м'яса. Жоден з відомих хімічних преміксів не може забезпечити такі показники, як природні дріжджі Караванського заводу. **і**